

Regler för Svanenmärkning av produkter

Nordisk Miljömärkning
9 mars 2016

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag driver Svanenmärkningen på uppdrag av respektive lands regering.

För mer information se följande webbplatser:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Fonden Dansk Standard
Göteborg Plads 1
DK-2150 Nordhavn
Tel: +45 72 300 450
info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Norge

Miljømerking Norge
Henrik Ibsens gate 20
NO-0255 Oslo
Tel: +47 24 14 46 00
info@svanemerket.no
www.svanemerket.no

Finland

Miljömärkning Finland
Box 489
FI-00101 Helsingfors
Tel: +358 9 61 22 50 00
joutsen@ecolabel.fi
www.ecolabel.fi

Sverige

Miljömärkning Sverige AB
Box 38114
SE-100 64 Stockholm
Tel: +46 8 55 55 24 00
info@svanen.se
www.svanen.se

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Tel: +354 5 91 20 00
ust@ust.is
www.svanurinn.is

Nordic Ecolabelling

www.nordic-ecolabel.org

Regler för Svanenmärkning av produkter

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
2	Ansökan	4
2.1	Ansökan om miljömärkningslicens	4
2.1.1	Kriterier	4
2.1.2	Ansökan om licens	4
2.1.3	Sökanden	5
2.2	Sekretess och information	6
2.3	Licensens/registreringens giltighetstid	6
2.4	Överlåtelse	6
2.5	Uppsägning	6
2.6	Indragning av licens och registrering	6
2.7	Olovlig användning av miljömärket Svanen	7
2.8	Ansvar	7
3	Kontroll	8
3.1	Val av provningslaboratorium	8
3.2	Kontrollbesök vid ansökan	8
3.3	Kvalitets- och miljösäkring	8
3.4	Årlig kontroll/efterkontroll	8
4	Avgifter	9
5	Överklagande av ett licensieringsbeslut	9
6	Register	9
7	Regler för användning av miljömärket Svanen	10
8	Ändring av reglerna	10

Bilaga – Sökandens och tillverkarens förbindelse vid ansökan

1 Inledning

Följande bestämmelser gäller för de företag som söker eller har licens att använda det nordiska miljömärket Svanen. Reglerna fastställdes av Nordiska Miljömärkningsnämnden (NMN) den 9 mars 2016.

För varje produkt (vara eller tjänst) finns krav beskrivna och publicerade av Nordisk Miljömärkning. För att få en Svanenlicens krävs att kraven i de aktuella och giltiga kriterierna är uppfyllda och kontrollerade av Nordisk Miljömärkning.

I varje nordiskt land finns en miljömärkningsorganisation förordnad av respektive nationell myndighet att förvalta miljömärkningen.

2 Ansökan

2.1 Ansökan om miljömärkningslicens

2.1.1 Kriterier

Miljömärkningsorganisationerna utfärdar, efter beslut av NMN, kriterier för miljömärkning av ett antal produkter (varor och tjänster). För varje produktområde finns kriterier som beskriver de krav som ställs. Kraven utvärderas och revideras (vanligtvis skärps), justeras eller förändras successivt, och kriterierna ersätts då med nya. Vid skärpta krav utkommer en ny **generation** av kriterierna, vid justering eller förändring en ny **version**. Giltighetstiden anges i respektive kriterier. För att erhålla en licens för Svanenmärkning krävs att kraven i de aktuella och giltiga kriterierna är uppfyllda. Alla kriterier är publicerade på miljömärkningsorganisationernas respektive hemsidor.

2.1.2 Ansökan om licens

Ansökan om licens görs hos Nordisk Miljömärkning till miljömärkningsorganisationen i det egna landet. Ansökan kan behandlas av annan miljömärkningsorganisation efter avtal mellan miljömärkningsorganisationerna. Besked om detta lämnas till sökanden. Företag utanför de nordiska länderna ansöker hos miljömärkningsorganisationen i det nordiska land där produkterna i huvudsak ska marknadsföras. I ansökan anges information om sökandeföretaget, vilka produkter som avses samt dess omsättning m.m. Ansökan innehåller också sökandens och tillverkarens förbindelse (se bilaga).

Kriterierna anger vilken dokumentation som ska bifogas ansökan. Nordisk Miljömärkning kan kräva att ansökans skickas in med en bestämt struktur, t.ex. att dokumenten namnges på ett visst sätt och att ansökan ska ske elektroniskt. Det är sökandens ansvar att samla in all nödvändig information och att säkerställa att informationen är korrekt. Sökanden svarar också för eventuella kostnader för sin dokumentation. I ansökan ska alla produktbeteckningar och handelsnamn anges, och dessa ska hållas uppdaterade under licensens giltighetstid. Informationen ska omfatta alla nordiska länder som produkten säljs i. Nordisk Miljömärkning kan alltid kräva in ytterligare information om produkterna, t.ex. produktens streckkod/GTIN-nummer, återförsäljare eller upplysningar kopplade till försäljning utanför Norden.

Vid ansökan ska kraven i den generation av kriterierna som gäller vid tidpunkten för ansökan uppfyllas. Miljömärkningsorganisationen som tar emot ansökan kontrollerar

alla kraven i aktuella kriterier och eventuella nationella särkrav i övriga länder där försäljning angetts i ansökan samt ansvarar för alla kontakter med sökanden rörande ansökan om miljömärkning. Om dokumentationen från sökanden är ofullständig, kommer ytterligare dokumentation begäras in. Om sökanden inom 12 månader inte har skickat in fullständig dokumentation, som visar att produkten uppfyller miljömärkningskraven, kan Nordisk Miljömärkning avslå ansökan.

Licens utfärdas för de produkter i ansökan som uppfyller de fastställda kraven. Ändringar av myndighetskrav, kemikalieklassificeringar och liknande kan komma att påverka licensieringsvillkoren under licensens giltighetstid.

Produkter och produktionsställen

En licens kan omfatta flera produkter inom samma produkt- och varugrupp. Som huvudregel omfattar en licens ett produktionsställe, men Nordisk Miljömärkning kan inom vissa produktgrupper besluta om att licensen, under angivna förutsättningar, kan täcka produkter från flera produktionsställen. Information om produkt- och varugrupper samt eventuella undantag för ovanstående huvudregel beskrivs på miljömärkningsorganisationernas hemsidor.

Typ av licens

En ansökan avser normalt en miljömärkningslicens som är giltig i samtliga länder i världen. Men för vissa produktgrupper finns det möjlighet att söka licens för endast ett nordiskt land.¹ För andra produktgrupper, vanligen tjänster, görs en ansökan om licens i varje land där sökanden bedriver verksamhet. Vilka regler som gäller för enskilda produktgrupper framgår av den information som finns på ansökningslandets hemsida.

Ändringar av licens/registrering

Licensinnehavaren förbinder sig under licenstiden att omgående meddela miljömärkningsorganisationen om väsentliga ändringar görs på produkten, eller i produktionen, och som på något vis kan, eller kan misstänkas, påverka att kraven i kriterierna inte uppfylls. Miljömärkningsorganisationen avgör om ändringen är av sådan art att förnyad provning/kontroll krävs för att verifiera att produkten alltså uppfyller kraven.

2.1.3 Sökanden

Som huvudregel är det producenten av en vara eller en tjänst som kan ansöka om licens om inte annat bestämts för en enskild produktgrupp av Nordisk Miljömärkning. Andra företag, såsom en importör, återförsäljare, distributör eller liknande, kan också söka licens för en produkt under förutsättning att företaget är enda ansvarig för produktens försäljning på den nordiska marknaden och att det är tillverkaren som har skrivit under ansökan.

Genom ansökan förbinder sig sökanden att, om licens beviljas, följa kraven i gällande kriterier under hela licensens giltighetstid samt reglerna för Svanenmärkning av produkter. Producenten av produkt har för sin del ansvar gentemot

¹ Dessa licensinnehavare har möjlighet att utöka licensen till ett annat nordiskt land genom registrering. Registreringsansökan för det land/de länder där licensinnehavaren önskar erhålla en utökad licens görs i en separat ansökan. Ansökan om registrering ska alltid undertecknas av licensinnehavaren, även i de fall när det är ett annat företag som ansöker om registrering.

miljömärkningsorganisationen – även i de fall när det är importören, återförsäljaren eller distributören som är sökanden.

Det företag som erhåller en registrering har i registreringslandet samma ansvar för produkten och användningen av miljömärket Svanens logotyp som licensinnehavaren har för sin nationella licens i ansökningslandet.

2.2 Sekretess och information

Miljömärkningsorganisationerna åtar sig att under sekretess hantera konfidentiell information som mottas i samband med ansökan om licens eller registrering och/eller i samband med utveckling av miljömärkningskriterier.

Med konfidentiell information avses här varje upplysning – teknisk, kommersiell, personlig eller av annan art – som lämnats i samband med ovanstående och som kan antas vara av konfidentiell natur.

Information om giltiga licenser/produkter och dess licensinnehavare offentliggörs.

2.3 Licensens/registreringens giltighetstid

Licensen/registreringen är giltig så länge den kriteriegeneration som licensen grundar sig på är gällande och kriterierna samt reglerna för Svanenmärkning av produkter är uppfyllda. När giltighetstiden för kriterierna löper ut och nya reviderade kriterier antas av NMN, krävs en ny ansökan (omprövning) för fortsatt licens. Licensinnehavarna informeras om de nya kraven i god tid enligt tidsangivelse i kriterierna. Om kriteriernas giltighetstid förlängs behövs inte någon ny ansökan göras, utan licensen/registreringen förlängs då automatiskt.

2.4 Överlåtelse

Licensen/registreringen kan endast överlåtas med miljömärkningsorganisationens på förhand lämnade skriftliga medgivande. Ansökan om överlåtelse görs skriftligen till miljömärkningsorganisationen i det land där licensen är utfärdad.

2.5 Uppsägning

Licensinnehavare och innehavare av registrering kan säga upp sin licens/ registrering. Detta ska ske skriftligen och uppsägningstiden är tre (3) månader. Meddelande om uppsägning görs skriftligen till miljömärkningsorganisationen i det egna landet

2.6 Indragning av licens och registrering

Miljömärkningsorganisationen kan omedelbart dra in licensen/registreringen om innehavaren eller produkten inte uppfyller kraven i aktuella kriterier, bestämmelserna i detta regelverk eller de krav i lagar och förordningar som berör produkten. Även utebliven betalning av gällande avgifter eller bristande ekonomisk redogörelse, se avsnitt 4, samt användning av miljömärket i strid med avsnitt 7 eller med Riktlinjer för miljömärket Svanens logotyp utgör grund för indragning.

Vid indragning bortfaller rätten att använda det nordiska miljömärket med omedelbar verkan. Indragning av en licens medför alltid att registreringar i annat nordiskt land kopplade till licensen också upphör att gälla. Indragningen kan vara

temporär eller gälla hela kriteriegenerationens giltighetstid. En indragning kan överklagas, se avsnitt 5.

NMN kan i undantagsfall besluta att upphäva eller väsentligt skärpa kriterierna under giltighetstiden om ny kunskap om påverkan på miljö eller hälsa framkommit. Miljömärkningsorganisationerna förbehåller sig då rätten att dra in samtliga licenser i en produktgrupp.

2.7 Olovlig användning av miljömärket Svanen

Olovlig användning av miljömärket Svanen beivras alltid. Licensinnehavare och innehavare av registrering har enbart rätt att använda miljömärket om licensen/registreringen är giltig. Användningen av Svanens logotyp ska följa reglerna i avsnitt 7 och gällande version av Riktlinjer för miljömärket Svanens logotyp.

Licensinnehavares rätt att använda miljömärket upphör då licensens giltighetstid löper ut eller licensförhållandet av annat skäl upphör att gälla mellan licensinnehavaren och ansvarig miljömärkningsorganisation. Upphörande av licens medför alltid att därtill kopplade registreringars giltighet upphör med omedelbar verkan.

Skulle en före detta innehavare av licens/registrering, utan att erhålla ny licens/registrering, fortsätta att använda miljömärket eller om en ansökare börjar använda Svanenmärkningen innan licens är tilldelad, har miljömärkningsorganisationen rätt att beivra detta och påfordra denna en ekonomisk ersättning. Ersättningen ska motsvara den omsättningsbaserade licensavgift som licensinnehavaren skulle ha betalt om denne haft en licens, samt ett vite beroende på den otillåtna användningens omfattning och hur lång tid användningen pågått samt den skada den olovliga användningen förorsakat miljömärkningen. Vitet ska normalt inte understiga fyra tusen (4 000) EUR. Miljömärkningsorganisationen kan även vidta rättsliga åtgärder mot olovlig användning av miljömärket eller om gällande version av Riktlinjer för miljömärket Svanens logotyp inte följs.

Med olovlig användning avses också licensinnehavare som använder miljömärket Svanen trots att produkterna inte uppfyller kriterierna, vilket licensinnehavaren förpliktigt sig till.

2.8 Ansvar

Utfärdandet av en licens eller registrering innebär inte att miljömärkningsorganisationerna på något sätt övertar licensinnehavarens ansvar för sin produkt gentemot tredje man. Licensinnehavaren får inte åberopa licensieringen eller miljömärkningsorganisationernas kontroll som del av en garanti eller ansvarsförbindelse.

Miljömärkningsorganisationerna är inte ansvariga för förlust eller skada som tredje man ådrar sig som en följd av användningen, inklusive reklam, av miljömärket.

Licensinnehavaren ska ersätta och hålla miljömärkningsorganisationen skadelös mot förlust, skada eller ansvar som miljömärkningsorganisationen ådrar sig som en följd av licensinnehavarens avtalsbrott, eller av att produkten under licenstiden inte uppfyller de uppställda kriterierna.

Licensinnehavare ska använda det nordiska miljömärket i enlighet med god sed samt i enlighet med miljömärkningsorganisationens krav, se avsnitt 7 och bilaga 1. Otillåten användning beivras.

Ovanstående gäller i motsvarande mån de företag som innehar registrering.

3 Kontroll

3.1 Val av provningslaboratorium

Provtagning och analys, kontroll och/eller besiktningar och liknande ska utföras så som angivits i kriterierna för den aktuella produktgruppen. Laboratorier ska vara kompetenta och oberoende om inte annat bestämts i kriterierna. Sökanden svarar själv för dokumentationen och eventuella kostnader.

3.2 Kontrollbesök vid ansökan

I samband med licensiering gör miljömärkningsorganisationen normalt ett kontrollbesök hos sökande och/eller producent. Vid behov kan flera kontrollbesök genomföras.

3.3 Kvalitets- och miljösäkring

Licensinnehavaren är skyldig att med hjälp av dokumenterade rutiner och instruktioner säkerställa att miljömärkningskriterierna uppfylls för samtliga miljömärkta produkter under hela licensens/registreringens giltighetstid. Licensinnehavaren ska också bevara dokumentation från de provningar, mätningar och liknande som krävs i de aktuella kriterierna. Licensinnehavaren är skyldig att registrera alla reklamationer och korrigerande åtgärder beträffande miljömärkta produkter. Miljömärkningsorganisationen har rätt att omgående ta del av all ovan nämnd dokumentation efter att begäran om detta har framställts.

Ovanstående gäller i motsvarande mån de företag som innehar registrering.

3.4 Årlig kontroll/efterkontroll

Licensinnehavaren är skyldig att sammanställa årsrapporter/årsoppgjørelser till miljömärkningsorganisationen om så anges i kriterierna för aktuell produktgrupp.

Den miljömärkningsorganisation som har beviljat miljömärkningslicensen/-registreringen kan genom efterkontroll säkerställa att licensierade produkter uppfyller gällande krav. Sådan kontroll får utföras hos licensinnehavare, tillverkare, underleverantör, importör, grossist samt detaljist utan föregående anmälan. Nordisk Miljömärkning måste få omedelbar tillgång till produktion och relevant dokumentation. Om tillgången till produktion eller dokumentation hindras vid kontroll kan licensen dras in.

Konstateras fel vid årlig kontroll eller efterkontroll kan den utfärdande miljömärkningsorganisationen genomföra ytterligare kontroll alternativt ställa krav på att licensinnehavaren genomför ändringar av produkt, process och/eller sitt kvalitetssystem. Beslut om krav på ändring ska meddelas licensinnehavaren skriftligen. Ändring ska ske inom skäligen tid räknat från datum för miljömärkningsorganisationens anfordran.

Om kontroll visar att kraven i kriterierna inte är uppfyllda, kan miljömärkningsorganisationen beordra licensinnehavaren att omedelbart genomföra ändringar så att miljömärkningskraven uppfylls. Sådana ändringar ska alltid genomföras inom fjorton (14) dagar räknat från datum för miljömärkningsorganisationens anfordran. Alternativt kan miljömärkningsorganisationen omedelbart dra in licensen och kräva att licensinnehavaren stoppar all användning av märket, även i senare led i handelskedjan. Licensinnehavaren står för kostnaderna för indragning av felaktigt miljömärkta produkter.

Ovanstående gäller i motsvarande mån de företag som innehar registrering.

4 Avgifter

Miljömärkningsavgifterna följer principerna i Nordiska Ministerrådets riktlinjer för miljömärkning. Alla avgiftsbestämmelser finns beskrivna i den gällande versionen av Avgiftsregler för Svanenmärkning. De aktuella avgifterna för olika produktgrupper fastställs av miljömärkningsorganisationerna och finns redovisade på respektive lands miljömärkningsorganisationens hemsida.

5 Överklagande av ett licensieringsbeslut

Miljömärkningsorganisationerna har dokumenterade rutiner för behandling av överklagande kopplade till licensieringsbeslut. Behandlingsprocessen är nordiskt samordnad. Miljömärkningsorganisationen har rätt att avgöra om en produkt omfattas av miljömärkningen eller inte, och beslutet kan inte överklagas. Beslut om avslag på en ansökan eller indragning av en licens eller registrering kan överklagas hos den miljömärkningsorganisation som fattat beslutet. Vid ärende angående indragning av licens/registrering har, om inte annat meddelats, licensinnehavaren/innehavaren av registrering inte rätt att använda miljömärkningen under överklagandeperioden.

Överklaganden ska göras skriftligen senast fyra (4) veckor efter det att den överklagande fick beslutet. Enbart den som beslutet angår har rätt att begära överklagande. I begäran ska anges vilket beslut som ska omprövas, den ändring i beslutet som begärs och vilka sakliga grunder som åberopas. Den som har överklagat får ett skriftligt svar från den nationella behandlingsinstansen.

6 Register

Miljömärkningsorganisationerna för ett uppdaterat register över licensierade och registrerade produkter och publicerar dessa på sina respektive hemsidor. De uppgifter som publiceras är de som inte omfattas av sekretess.

7 Regler för användning av miljömärket Svanen

”Svanenmärket” är logotypen för Nordisk Miljömärkning och är ett registrerat varumärke, skyddat nationellt och internationellt genom WIPO². Rätten till märket är förbehållen de nordiska miljömärkningsorganisationerna som i sin tur, genom tidsbegränsad licensiering, ger rätten till företag att använda märket på och för produkter som har beviljats miljömärkningslicens.

Licensinnehavare ska visa respekt för logotypen som sådan. Detta innebär att inte förvränga, låta andra bilder gå in i, skriva text över eller på annat sätt störa utseendet av märket. Miljömärket får inte heller ingå i, eller bilda del av, produktens eller företagets egen logotyp. Alla regler för användning av logotypen finns beskrivna i den gällande version av Riktlinjer för miljömärket Svanens logotyp. Det är licensinnehavarens ansvar att dessa riktlinjer följs.

Miljömärket får inte användas så att det uppfattas som en generell profilering av företaget (såvida inte företagets hela produktion omfattas av licensen) eller företagets andra, ej miljömärkta produkter. Licensinnehavaren får inte i Norden parallellt marknadsföra samma produkt med samma handelsnamn med och utan Svanen.

Vidare ska licensinnehavaren säkerställa vid all märkning, marknadsföring och reklam för den miljömärkta produkten att nationell marknadsföringslag följs och ICC:s regler³ för reklam och marknadskommunikation iakttas. Miljömärkningsorganisationen äger rätt att kontrollera användningen och vid behov ålägga licensinnehavaren att utföra ändringar.

8 Ändring av reglerna

NMN kan ändra reglerna för Svanenmärkning av produkter, varvid samtliga licensinnehavare samt de som erhållit registrering informeras skriftligen.

² World Intellectual Property Organization, www.wipo.int.

³ International Chamber of Commerce, www.iccwbo.org.

Bilaga

Sökandens och tillverkarens förbindelse vid ansökan

Vid ansökan anger sökanden information om företaget som söker licens och om produkter samt deras omsättning. I ansökan ingår också sökandens och tillverkarens respektive förbindelse på följande sätt:

Sökandens förbindelse

Vi har tagit del av Regler för Svanenmärkning av produkter, Avgiftsregler för Svanenmärkning och Riktlinjer för miljömärket Svanens logotyp. Om vår ansökan om miljömärkningslicens beviljas, förbinder vi oss att följa dessa bestämmelser liksom de miljömärkningskriterier och övriga bestämmelser som miljömärkningsorganisationen meddelar oss.

Vi förbinder oss således att följa ovan nämnt regelverk vilket innebär att:

- uppfylla gällande myndighetskrav beträffande yttre och inre miljö vid all framställning och hantering av produkten
- uppfylla myndighetskrav som gäller produkten i Norden
- endast använda miljömärket på produkter, som i alla avseenden uppfyller fordringarna i gällande miljömärkningskriterier
- inte använda miljömärket på andra produkter än de som omfattas av vår miljömärkningslicens
- inte i Norden parallellt marknadsföra samma produkt med samma handelsnamn med och utan Svanen
- följa reglerna för miljömärkets användning enligt avsnitt 7 i Regler för Svanenmärkning av produkter och i Riktlinjer för miljömärket Svanens logotyp
- vid marknadsföring av miljömärkta produkter i annonser och annan reklam ge vederhäftig information om miljömärkningens innebörd
- betala fastställda avgifter till miljömärkningsorganisationen och övriga kostnader förbundna med vår ansökan om miljömärkningslicens och med den kontroll och provning av miljömärkta produkter som föreskrivs i ifrågasvarande miljömärkningskriterier och övriga bestämmelser
- ansöka om registrering för produkter utan nordiska avgiftssystem och betala licensavgifter och övriga kostnader till miljömärkningsorganisationer i de övriga nordiska länder där dessa licensierade produkter säljs
- komplettera ansökan med dokumentation om nationella särkrav om produkter ska marknadsföras i andra länder än de som var aktuella vid ansökningstillfället
- hålla miljömärkningsorganisationen skadeslös mot ersättningskrav eller annan ekonomisk utgift, som åsamkas miljömärkningsorganisationen till följd av skada som orsakas av produkt vilken tillverkats och/eller sålts av licensinnehavaren, härunder inkluderat även fel och brister hos själva produkten
- endast använda miljömärket så länge licensen gäller
- till Miljömärkningsorganisationen omgående rapportera produkt- och marknadsmässiga förändringar inom den utfärdade licensen, härunder ändringar med hänsyn till vilka nordiska länder produkten säljes.

Avtal om licensrätt att använda samt att åberopa det nordiska miljömärket Svanen är slutet när miljömärkningen utfärdat licens.

Tillverkarens förbindelse

Vi har tagit del av regelverket ovan till vilket denna ansökan hänvisar. Som tillverkare av de produkter för vilka den sökande anhåller om miljömärkningslicens, förbinder vi oss härmed att tillverka våra produkter i överensstämmelse med miljömärkningskriterierna för ifrågasvarande produktgrupp. Vidare intygar vi att gällande myndighetskrav beträffande yttre och inre miljö uppfylls vid all framställning och hantering av produkten samt att de myndighetskrav som gäller produkten uppfylls.